

G. F. Händel

Aci, Galatea e Polifemo

Apollo e Dafne

Georg Friedrich Händel

Aci, Galatea e Polifemo HWV 42
Apollo e Dafne HWV 122

Aci – Ducza Nóra (szoprán)

Galatea – Balogh Eszter (mezzoszoprán)

Dafne – Jónás Krisztina (szoprán)

Apollo – Najbauer Lóránt (basszus)

Polifemo – Jekl László (basszus)

Savaria Barokk Zenekar
korhű hangszereken

Vezényel:

Németh Pál

Rendező, díszlet és jelmez:

Greifenstein János

A Magyar Händel Társaság és a Budapesti Kamaraopera közös produkciója.

Támogatók:

Aci, Galatea e Polifemo

1708 májusától körülbelül tíz hétig Nápolyban tartózkodott az ifjú Georg Friedrich Händel. Ebben az időben komponálta az Aci, Galatea e Polifemo című művét, mely egy esküvő ünnepségein került bemutatásra. A serenata, műfaját tekintve voltaképpen kantáta, nyitány, kórus és felvonásbeosztás nélkül. A bemutatón fellépő basszista egészen kiváló énekes lehetett, mivel a szólam ambitusa több mint két és fél oktáv.

A mű címe pontosan: Aci, Galatea e Polifemo or Sorge il di (HWV 72). A bemutatóról kevés részlet ismeretes, de valószínű, hogy 1708 július 19-én Alvito herceg és Donna Beatrice Sanseverino esküvőjéhez kapcsolódó ünnepségen történt meg. A fiatal mester június 16-án fejezte be a mű megírását.

Nápoly zenei élete kevés kihívást jelentett Händel számára, így hamarosan visszatért Rómába. A városban tett látogatása mégis fontos. Egyrészt, mert itt került sor arra az eseményre, ami összefüggött az Aci... megírásával, másrészt itt volt módja a Grimani-család tagjaival megismerkedni, köztük Vincenzo Grimani bíborossal, akitől bizonyosan támogatást kapott. A család tulajdonosa volt a S. Giovanni Crisostomo színháznak, így a bíboros egyszersmind felkérte az Agrippina megírására.

A serenata alapjául szolgáló Ovidius-i történet Händelt később is foglalkoztatta, így 1718-ban Acis and Galatea címmel (HWV 49a) John Gay, John Hughes és mások librettojával - melyhez John Dryden Ovidius fordítása szolgált forrásként - átdolgozta a művet, ezúttal a masque műfaját választva. E darabot vendéglátójának, Chandos hercegének írta. A bemutató feltehetően a hercegi kastélyban, Cannons-ban volt.

Később Londonban újabb átdolgozást követően a King's Theatre-ben tűzte műsorra ismét serenata-ként (HWV 49b). A bemutatóra 1732 június 10-én került sor, majd további négy előadásra az azt követő tíz napban, melyből arra következtethetünk, hogy nagy sikert aratott a londoni zenekedvelők körében. Francesco Bernardi, azaz Senesino, kasztrált énekes volt Aci, Anna Maria Strada del Pò énekelte Galatea szerepét, Polifemo pedig Antonio Montagnana volt. Jól mutatja, hogy az eredeti Nápolyban írt darab a későbbi átdolgozások során milyen nagymértékben megváltozott, ha felsoroljuk a további szereplőket is: Cloris - Ann Turner Robinson, Eurilla - Mrs. Davis, Filli - Anna Bagnolesi, Dorinda - Francesca Bertolli, valamint Silvio - Giovanni Battista Pinacci. Ezt a szériát még számos előadás követte különböző helyszíneken, több évadon át, egészen az 1742-es dublini előadásig, többnyire további átdolgozásokkal.

Händel nagy előszeretettel nyúlt vissza itáliai éveinek darabjaihoz, melyeket huszonévesen komponált és vitte azokat sikerre nagy megbecsülésnek örvendő idősebb szerzőként Angliában.

Göllesz Zoltán

Vonatkozó szócikkek Tótfalusi István, Ki kicsoda az antik mítoszokban c. kötetéből:

Galateia

a Néréiszek egyike, Néreusz és Dórisz lánya. Szerelmese volt Akisznak, akit Polüphemosz ölt meg féltékenységeiben. Ovidiusz Átváltozások című művében Szküllának meséli el tragikus végű szerelmének történetét és azt, hogyan üldözte őt idétlen széptevésével az egyszemű óriás.

Akisz

mondabeli görög ifjú, Pan isten és Szümaithisz nimfa fia. Beleszeretett Galateia, akit viszont Polüphemosz üldözött szerelmével. Az óriás egyszer egy tengerparti barlang előtt látta enyelegni az ifjú szerelmeseket, és egy hatalmas sziklát hajított feléjük; Galateia a tengerbe menekült, de Akisz a kő alatt lelte halálát. Kifolyó véréből folyó lett. Szicília folyóvize, ma Jaci a neve. (...) – A balsorsú szerelmeseket (többek között) Carracci és Claude Lorrain megfestette, Lully, Händel és Haydn operát, ill. kantátát írt történetükből.

Polüphemosz

az egyszemű óriások, a Küklopszok egyike, Poszeidon isten és Thoóza nimfa fia. Ifjan beleszeretett Galateiába, a tengeri nimfába, de az elutasította, mire megölte a lány kedvesét, Akiszt.

Trójából hazatérőben Odüsszeusz és tizenkét társa betévedt a barlangjába.

A hazatérő óriás felfalta két emberét, majd másnap újabb négyet, távollétében pedig sziklával torlaszolta el a barlang bejáratát. Végül Odüsszeusz leitatta, egyetlen szemét kiszúrta és juhainak hasába kapaszkodva társaival együtt kimenekült a barlangból (...)

Az újkori festők, Carracci, Rubens, Tiepolo, Fuseli vagy a Galateiára féltékenyedő, vagy a megvakított óriást mutatják képeiken. Polüphemosz zenei portréja is mindig az Akisszal és Galateiával kapcsolatos operákban tűnik elő.

IMPETITVS A POLYPHEMO ACIS IN FLVIVVM MVTATVR

Aci, Galatea e Polifemo

HWV 72

Serenata a tre, 1708

Musica di

Georg Friedrich Händel

Libretto di Nicola Giuvo

Personaggi

ACI, un pastore - soprano

GALATEA, una ninfa - alto

POLIFEMO, un gigante - basso

1. Duetto

ACI

Sorge il dì, e tranquillo
par che brilli ancor il ciel.

GALATEA

Spunta l'aurora e più sereno
par che brilli ancor il ciel.

ACI

Scherza l'aura in braccio a Flora,
e sol pena il cor fedel.

GALATEA

Ride il fiore al prato in seno,
e sol pena il cor fedel.
da capo

2. Recitativo

ACI

Vanti, o cara, il ruscello
di fremer gorgogliando,
rotto fra sterpi e sassi,
finché poi mormorando
con gl'argentei suoi passi
arrivi a ribaciar del mar l'arene,
ché sol da te, mio bene,
quando lontan son io,
misero al par di quello,
provo nel fido sen duolo più rio.

GALATEA

Se di perle un tesoro
vedi, bell'idol mio,
sparso di Flora ad arricchire il manto,
tu rugiada lo credi, ed è mio pianto.

3. Aria

Sforzano a piangere
con più dolor,
l'astri che arrisero
al tuo martir.
Ed in petto frangere
mi sento il cor,
perchè più misero
dovrai languir.
da capo

Ácisz, Galatea és Polifemo

HWV 72

Szerenáta három énekhangra, 1708

Zene

Georg Friedrich Händel

Libretto: Nicola Giuvo

Személyek

ÁCISZ, egy pásztor - szoprán

GALATEA, egy nimfa - alt

POLÜFÉMOSZ, egy óriás - basszus

1. Duett

ÁCISZ

Feljön a nap, és úgy tetszik,
még nyugodtan ragyog az ég.

GALATEA

Hajnal hasad és úgy tetszik,
derűsebben ragyog az ég.

ÁCISZ

Játszadozik a szellő Flóra karján,
s csak a hű szív kínlódik.

GALATEA

Kacag a virág a rét szívében,
s csak a hű szív kínlódik.
da capo

2. Recitativo

ÁCISZ

Kérkedjen csak a patak azzal, hogy
mily háborogva morajlik,
bozótoson és sziklákon megtörve,
mígnem zubogva,
ezüst lépteivel újra
a tenger homokját csókolja,
de én, mikor, szerelmem,
tőled távol vagyok,
én is vagyok olyan nyomorult, mint ő,
és hű keblemben az övénel vadabb fájdalmat érzek.

GALATEA

Ha látsz gyöngy-ékszert,
szép szerelmem,
mely széthintve Flóra köpenyét díszíti,
harmatnak hiszed azt, pedig az én könnyeim.

3. Ária

Engem nagyobb fájdalommal
készítetnek a sírásra
a csillagok, melyek kinevették
a te kínjaidat.
És a keblemben, érzem,
összetörik a szívem,
mert nyomorultabbul
fogsz te még szenvedni.
da capo

4. Recitativo

ACI

E qual nuova sventura
con violenza ria
ti sforza a lagrimar?

GALATEA

Anima mia, di Polifemo irato
mi costringe a penar l'empio furore;
armato di rigore
serba meco sdegnato
d'atro velen l'immonde labbra infette;
meditando vendette
vibra da' lumi suoi lampi di foco,
tuona la voce orrenda,
e tende in ogni loco,
con empietà tremenda
insidie a fulminar la mia costanza.

ACI

Ahi, questo è duol
che ogn'altro duolo avanza.

5. Aria

Che non può la gelosia
quando un core
arde d'amore,
e per gioco amar non sa?
Lo può dir l'anima mia,
che un momento
di contento
non sa quando aver potrà.
da capo

6. Accompagnato

GALATEA

Ma qual orrido suono
mi ferisce l'udito?

ACI

Spaventevol muggito
mi circonda di orrore,
anzi parmi che intorno
facci tremar de' monti
tutte le spaziose atre caverne.

7. Recitativo

GALATEA

Ahi, che dall'ombre eterne
quasi uscisse alla luce,
sarà l'empio gigante!
Già il mostruoso amante,
punto da gelosia,
dell'antro oscuro
fa che il cardine strida,
e mentre acceso sgrida,
il mio cor malsicuro,
all'incontro crudel di sue pupille,
par che senta latrar voraci Scille.

ACI

Già viene.

GALATEA

Oh Dio! T'invola
al suo barbaro sdegno, e ti consola!

4. Recitativo

ÁCISZ

És milyen újabb balszerencse
fakaszt könnyekre
ily gonosz erővel?

GALATEA

Kedvesem, a haragos Polüfémosz
átkozott dühe üldöz engem,
ki kegyetlenséggel felvértezve
haragra gyúlva fordítja felém
pokoli méreggel átítatott mocskos ajkát;
ellenem egyre bosszút forralva
szemeiből tüzes villámokat csóvál,
rémisztó hangja dörög,
és mindenhová csapdát állít
szörnyű gázságában,
hogy állhatatosságomat letörje.

ÁCISZ

Jaj, ez oly fájdalom,
mely minden másnál nagyobb.

5. Ária

Mit nem tesz a féltékenység,
mikor egy szív
szerelemtől ég,
és a bizonytalanság miatt nem szerethet?
Megmondhatja az én lelkem,
mely azt sem tudja,
mikor lesz része
egy pillanatnyi boldogságban.
da capo

6. Accompagnato

GALATEA

De mily szörnyű hangzavar
sérti fülem?

ÁCISZ

E félelmetes üvöltés
rettegéssel tölt el,
és úgy érzem, hogy körös-körül
beleremeg a hegyek
minden tágas és sötét barlangja.

7. Recitativo

GALATEA

Jaj, mintha az örök árnyak birodalmából
lépne ki most a fényre!
- ő az, a galád óriás!
A féltékenységtől mardosott
szörnyeteg szerelmes
a sötét barlangnak is
megcsikorgatja sarokvasát,
és mialatt haragra gyúlva üvölt,
az én szívem kegyetlen szemének
látványától halálraváltan
úgy hallja, mintha falánk Szküllák ordítanának.

ÁCISZ

Már jön is.

GALATEA

Óh, istenem, menekülj
embertelen haragja elől, és vigasztalódj!

8. Aria | 8. Ária

POLIFEMO
Sibilar l'angui d'Aletto
e latrar voraci Scille
parmi udir d'intorno a me.
Rio velen mi serpe in petto,
perchè a' rai di due pupille
arde il cor senza mercé.
da capo

POLÜFÉMOSZ
Aléktó kígyóinak sziszegését,
és a falánk Szküllák ordítását
vélem hallani magam körül.
Gonosz méreg hatol be keblembe,
mert két szemsugártól
lángol a szívem, és nincs könnyörület.
da capo

9. Recitativo | 9. Recitativo

GALATEA
Deh lascia, o Polifemo,
di languir sospirando,
miserabil trofeo del cieco dio.

GALATEA
Hagyd, ó Polüfémosz,
az epekedő sóhajtozást,
mely csak a vak isten nyomorúságos diadala.

POLIFEMO
Se schernito son io,
mentre di sdegno fremo,
della viperea sferza
prive render sapró le furie ultrici,
ed a rendere infelici
l'ore di vita al mio crudel rivale.
Luttuosa e ferale
la scuoterò d'intorno,
e forse in questo giorno
chiamerò a vendicarmi
arpie, sfingi, chimere e gerioni,
e spargerà sdegnato
il cielo ancor fulmini, lampi e tuoni.

POLÜFÉMOSZ
Ha kígyúyolnak,
mialatt dühömben őrjöngök,
képes leszek a bosszúálló fúriákat is
megfosztani kígyós ostoruktól,
és boldogtalanná tenni
kegyetlen vetélytársam életének maradék óráit.
Gyászosan és halálhozón
pattogtatom majd körbe,
és talán még ezen a napon
bosszúra hívom össze mind a háрпиákat,
a szfinxeket, a kimérákat és a Gérüonészeket,
s a haragos ég mindent eláraszt majd
villámaival, szikráival és mennydörgéseivel.

10. Aria | 10. Ária

GALATEA
Benché tuoni e l'etra avvampi,
pur di folgori e di lampi
non paventa il sacro alloro.
Come quello, anch'io pur sono,
ché non cedo e m'abbandono
a timor di rio martoro.
da capo

GALATEA
Bár mennydörög és lángol az ég,
a villámoktól és a fényességtől
nem retten meg a szent babérfa.
Én is olyan vagyok, mint ő,
mert nem engedem át magam
a gonosz kintól való félelemnek.
da capo

11. Recitativo | 11. Recitativo

POLIFEMO
Cadrai depressa e vinta
al mio temuto piede,
anzi, quella mercede
che mi nieghi, superba,
crudel, con pena acerba,
piangendo e sospirando,
pentita chiederai.

POLÜFÉMOSZ
Összetörve és legyőzötten
fogsz rettegett lábaim elé hullani,
és azért a könnyörületért, melyet
most gőgösen tőlem megtagadsz,
kegyetlen nő, majd keserű kínok között,
sírva és jajgatva,
mindent megbánva fogsz esedezni.

GALATEA
Ma dimmi il quando!

GALATEA
De mondd, mikor?

POLIFEMO
Quando già disperata,
lacerando le chiome,
col rival non godrai.

POLÜFÉMOSZ
Amikor reményvesztetten,
hajadat tépve
vetélytársammal sem találod többé boldogságodat.

GALATEA
Ma dimmi il come!

GALATEA
De mondd, hogyan?

12. Aria

POLIFEMO

Non sempre, no, crudele,
mi parlerai così.
Tiranna, un cor fedele
si prende a scherzo, a gioco!
Pentita a poco a poco,
spero vederti un dì.
da capo

13. Recitativo

GALATEA

Folle, quanto mi rido
di tua vana speranza!

POLIFEMO

Con orrida sembianza
dunque vuoi che ruotando irato il ciglio
renda maggior la tema
del tuo grave periglio?
Inerme e tu non sei?
E non son io che posso usar la forza,
e non trattar preghière?
Oh, chi mai dalle fiere
furie del cor geloso
difender ti potrà?

ACI

Io, che non posso,
io, che stimo assai poco
per l'amato mio bene
tutto il sangue versar dalle mie vene.

14. Aria

Dell'aquila l'artigli
se non paventa un angue,
de' miseri suoi figli
può il nido insanguinar.
Ma se ritorna poi,
prova gli sdegni suoi,
e della prole il sangue
attende a vendicar.
da capo

15. Recitativo

POLIFEMO

Meglio spiega i tuoi sensi.

ACI

Invan, invan pretendi
vincer la sua costanza,
che generosa e franca,
fa languida mancar la tua speranza;
ché se mai, lassa e stanca,
per me fia che vacilli un sol momento,
io sol, che non pavento,
come aquila, invito
difenderò quel core,
quel fido cor ch'è mio,
dall'aspe rio del tuo lascivo amore.

12. Ária

POLÜFÉMOSZ

Nem fogsz mindig, nem, kegyetlen nő,
nem fogsz mindig így beszélni velem.
Zsarnok nő, egy hű szívet
gúnyolsz, s játszol velem!
Azt remélem, egyszer csak
megbánod ezt még egy napon.
da capo

13. Recitativo

GALATEA

Ostoba, milyen nevetséges
ez a te hiú reménységed!

POLÜFÉMOSZ

Tehát azt akarod, hogy szörnyű alakban,
szemeimet dühösen forgatva
félelmedet növeljem
súlyos fenyegetettségem miatt?
Nem te vagy, ki fegyvertelen?
És nem én vagyok-e, ki erőszakot alkalmazhatok,
nem nézve sem istent, sem embert?
És ki az vajon, ki megmenthet
téged a féltékeny szív
vad fúriáitól?

ÁCISZ

Én, kinek hatalma nincs,
én, kinek mit se számít,
ha szeretett kedvesemért
kionthatom minden csepp véretem.

14. Ária

Ha a sas karmai
nem töltik el félelemmel a kígyót,
a szerencsétlen fiókák fészkeiből
vérfürdőt csinálhat.
De ha a sas visszatér,
a kígyó megtapasztalja haragját,
mert gyermekeinek vére
bosszúért kiált.
da capo

15. Recitativo

POLÜFÉMOSZ

Érthetőbben magyarázd meg mondandódat.

ÁCISZ

Hiába is akarod
megtörni állhatatosságát,
mert ő, aki nagylelkű és őszinte,
halálra ítélte reménységedet;
s habár ellankadva, fáradtan
egyetlen pillanatra tán meginoghat hozzám való hűsége,
de én egyedül, ki semmitől sem félek,
mint a sas, legyőzhetetlenül
megvédem azt a szívet,
a hű szívet, mely enyém,
a te kéjsóvár szerelmed gonosz kígyójától.

16. Aria

POLIFEMO
Precipitoso
nel mar che freme
più corre il fiume
che stretto fu.
Ho per costume,
privo di speme,
anch'io sdegnoso
rendermi più.
da capo

17. Recitativo

GALATEA
Si, t'intendo, inumano,
pensi macchiar, crudele,
dell'innocenza mia l'alto candore.
A tue meste querele,
quanto più divien sordo il fido core.
Ma tal pensiero invano
sveglia nella tua mente
mal fondate speranze,
ché d'altro amore accesa,
più coraggiosa e forte,
prima d'amarti, incontrerò la morte.

18. Aria

S'agita in mezzo all'onde,
lontano dalle sponde,
nel tempestoso mar la navicella.
Scherzo di vento infido
corre da lido in lido,
né la fa naufragar forza di stella.
da capo

19. Recitativo

POLIFEMO
So che le cinsure
che ti chiamano in porto,
de' lumi del tuo ben son le due stelle,
ma non so qual conforto
in mezzo alle procelle
sperar potrai dal tuo gradito amante,
quando destarle sa fiero gigante.

ACI

Senti, quando adempire
brami le tue vendette,
fa che del ciel saette
vibri contro di me Giove tonante;
fa che lacero, esangue,
cada il mio sen costante,
esca di augel rapace
rendi pur, se ti piace,
le viscere infelici,
e biancheggiar disciolte
per quest'erme pendici
fa che miri il pastor l'ossa insepolte;
prendi di me la palma,
ma non turbar dell'idol mio la calma.

16. Ária

POLÜFÉMOSZ
A háborgó tengerbe
rohanvást
fut a folyó,
mely addig szűk mederben haladt.
Az a szokásom,
hogy ha megfosztanak reményemtől,
én annál inkább
dühös leszek.
da capo

17. Recitativo

GALATEA
Igen, már értelek, te szörnyeteg,
azt gondolod, te kegyetlen,
hogy ártatlanságom tisztaságát beszennyezed.
A te bús nyavalygásaidra
a hű szív csak egyre siketebbé válik.
Ez a gondolat hiába is
ébreszt elmédben
alaptalan reménységet,
mert más iránt való szerelmemtől lángragyúlva,
attól bátrabbá és erősebbé válva
előbb választanám a halált, mint hogy szeresselek.

18. Ária

A hullámok közt hánykolódik,
távol a partoktól,
a viharos tengeren, a hajócska.
A csalóka szelek játékszerükként
dobálják egyik parttól a másikig,
mégsem szenved hajótörést vezérlő csillaga jóvoltából.
da capo

19. Recitativo

POLÜFÉMOSZ
Tudom, hogy az a csillagkép,
mely a kikötőbe vezérel,
szerelmesed szemének páros csillagából áll,
de meg nem mondhatom, mily vigaszt
remélhetsz a vihar közepette
imádott kedvesedtől,
midőn e vihart a vad óriás gerjeszti.

ÁCISZ

Idehallgass, hogyha bosszúdat
akarod tölteni mindenáron,
tedd, hogy a mennydörgő Jupiter
égi parittyáit felém hajítsa;
tedd, hogy cafatokban, kivérezve
hulljon el állhatatos szívem,
s ha neked úgy tetszik,
ragadozó madár prédájául
szolgáljanak boldogtalan zsigereim,
és tedd, hogy e magányos lankákon
szétszórva, fehérlőn
lássa meg a pásztor temetetlen csontjaimat;
ülj győzelmet fölöttem,
de ne zavard meg kedvesem nyugalját.

20. Terzetto	20. Tercett
POLIFEMO Proverà lo sdegno mi chi da me non chiede amor.	POLÜFÉMOSZ Megtapasztalja haragom, ki nem kér a szerelmemből.
GALATEA Perchè, fiero, perchè, oh Dio, contro me tanto rigor?	GALATEA Miért, te kegyetlen, miért, ó istenem, hogy velem ily gonosz vagy?
ACI Idol mio, deh, non temer!	ÁCISZ Szerelmem, ó, ne félj!
POLIFEMO Se disprezzi un cor fedele, gioir voglio al tuo martir.	POLÜFÉMOSZ Ha megvetsz egy hűséges szívet, szenvédésednek örülök.
GALATEA Empio, barbaro, crudele, ti saprò sempre schernir!	GALATEA Álnok, galád, kegyetlen, mindig meg foglak szégyeníteni!
ACI Soffri e spera di goder, idol mio, non temer!	ÁCISZ Tűrj és remélj boldogságot, kedvesem, ne félj!
21. Recitativo	21. Recitativo
POLIFEMO Ingrata, se mi nieghi, ciò che sperar potrei come tuo dono, io che schernito sono, ottener lo saprò come rapina.	POLÜFÉMOSZ Hálátlan nő, ha megtagadod azt, mit ajándékként remélhetnék, én, kit megszégyenítesz, erővel fogom elvenni tőled.
GALATEA Poiché il ciel già destina che ti lasci, o mio bene, corro in braccio a Nereo.	GALATEA Mivel az ég úgy döntött, hogy elhagyjalak, kedvesem, megtérek Néreusz karjaiba.
POLIFEMO Dolci catene ti faran queste braccia.	POLÜFÉMOSZ Az én karjaim lesznek édes kötelékeid.
ACI Empio, t'arresta!	ÁCISZ Alávaló, megállj!
GALATEA Tormentosa e funesta pria m'accolga la Parca!	GALATEA Előbb fogadjon magához a gyötrő és gyászos párka!
POLIFEMO Ecco al mio seno ti stringo!	POLÜFÉMOSZ Ím keblemre szorítlak!
GALATEA Ah, genitore! Col tuo duro tridente corri e svena il tiranno, il traditore!	GALATEA Óh, atyám, kemény vasvilláddal fuss és nyársald fel a zsarnokot, az árulót!
ACI Non ti smarrir, mia vita!	ÁCISZ Ne ijedj meg, életem!
GALATEA In libertà gradita ecco alfin che già sono!	GALATEA Az óhajtott szabadság ím újra itt van!
POLIFEMO Ah, crudo fato! Tu pur fuggi, o crudel!?	POLÜFÉMOSZ Ah, vad végzet! Hát elszöksz, óh, kegyetlen!?

<p>ACI Respiro!</p>	<p>ÁCISZ Fellélegezhetem!</p>
<p>GALATEA Addio! Precipito nell'onde, idolo mio!</p>	<p>GALATEA Isten veled! A hullámokba rohanok, szerelmem!</p>
22. Aria	22. Ária
<p>POLIFEMO Fra l'ombre e gl'orrori, farfalla confusa, già spenta la face, non sa mai goder. Così fra' timori quest'alma delusa non trova mai pace, né spera piacer. da capo</p>	<p>POLÜFÉMOSZ Az árnyak és rémület közepette a zavarodott pillangó, midőn kialszik a fény, nem találja a boldogságát. Csakúgy e csalódott lélek, ki a félelmek közt bolyongva nem találja nyugalját és nem remél örömet. da capo</p>
23. Recitativo	23. Recitativo
<p>Ma che? non andrà inulta la schernita mia fiamma! Io vilipeso, io d'empio sdegno acceso, saprò ben vendicarmi, e del rivale in petto svenar saprò di Galatea l'affetto.</p>	<p>De mit is mondok? Nem maradhat bosszúlatlan megalázott szerelmem. Én, a megvetett, ki elvetemült haragra gyúltam, képes leszek megbosszúlni magam, és vetélytársam keblében ki fogom oltani Galatea szerelmét.</p>
<p>ACI Pur che l'amato bene sol per me non soggiaccia a rio tormento, squarciami ancor il sen, ch'io son contento. Ma già parte l'ingrato, e solo e disperato io qui rimango. Ah stelle, meco troppo rubelle, se il mio cor tanto adora, fate che un'altra volta miri l'idolo mio e poi ch'io mora.</p>	<p>ÁCISZ Csak hogy imádott kedvesem miattam ne szenvedjen gonosz gyötrelmeket, hasítsd ketté keblemet, és boldog leszek. De már elmegy az utálatos lény, és én ittmaradok egyedül és reményvesztetten. Ah, csillagok, kik túl ellenségesek voltatok velem, ha már szívem ennyire szeret, engedjétek, hogy még egyszer láthassam bálványomat, s aztán meghalhatok.</p>
24. Aria	24. Ária
<p>Qui l'augel da pianta in pianta lieto vola, dolce canta cor che langue a lusingar. Ma si fa cagion di duolo sol per me che afflitto e solo, pace, oh Dio, non so trovar. da capo</p>	<p>Itt a madárka ágról ágra röppen boldogan, és édes énekével elbájolja a szenvedő szíveket. Csak nekem okoz fájdalmat, ki lesújtva és magányosan nem találhatok békét, ó istenem. da capo</p>
25. Recitativo	25. Recitativo
<p>GALATEA Giunsi al fin, mio tesoro, nelle cupe e profonde, procellose voragini del mare. Pensai, caro mio bene, render, per non penare, e l'orche, e le balene vendicatrici del mio grave affanno, ma vuol destin tiranno, che non speri pietà del mio languire.</p>	<p>GALATEA Végre leérkeztem, kedvesem, a sötét és mély tenger viharló örvényébe. Azt gondoltam, drága szerelmem, hogy a tengeri szörnyeket és a bálnákat teszem meg súlyos kínjaim megbosszúlóivá, hogy elkerüljem a további szenvedést, de a zsarnok végzet úgy akarta, hogy ne remélhessek szánalmat keserveimre.</p>
<p>ACI Ahi, che rende più atroce la tua barbara pena il mio martire!</p>	<p>ÁCISZ Jaj, hogy a te keserves kínod még szörnyűbbé teszi szenvedésemet!</p>

26. Aria

GALATEA
 Se m'ami, o caro,
 se mi sei fido,
 lasciami sola
 a sospirar.
 Nel duolo amaro
 così consola
 chi fa Cupido
 per te penar.
 da capo

27. Recitativo

POLIFEMO
 Qui, sull'alto del monte
 attenderò l'empio rivale al varco.

ACI
 Cara, poiché dall'arco
 disciolse Amore alla saetta il volo,
 poiché ferito, io solo
 son degl'affetti tuoi l'unico erede,
 come, oh Dio, come mai
 con esempio di fede,
 vagheggiando i tuoi rai,
 lieto posso gioire,
 quando solo per me dèi tu languire?

POLIFEMO
 Stelle! Numi! Che ascolto?

GALATEA
 Dove più spesso e folto
 il numero sarà de' miei tormenti,
 mi sembrerà pur poco
 passar, mio ben, per te.

ACI
 Sì molli accenti,
 di costanza e d'amor pegni veraci,
 lascia, bocca gradita,
 che riscuotano omai premio di baci.

POLIFEMO
 Ah! Prima il fil reciderò di vita!

28. Terzetto

ACI
 Dolce amico amplesso
 al mio seno,
 tu dai vita e fai goder.
 Tuo mi rendo, idol mio,
 fedel ti sono,
 teco voglio e vita e morte,
 spera, o bella, e non temer.

GALATEA
 Caro amico amplesso
 al core oppresso,
 tu dai vita e fai goder.
 A te mi dono,
 son per te costante e forte,
 spera, o caro, e non temer.

26. Ária

GALATEA
 Ha szeretsz, ó kedvesem,
 hogyha bízol bennem,
 hagyj magamra
 sóhajaimmal.
 Keserű fájdalomában
 így vigasztalódik az,
 akit Cupidó késztet
 szenvedésre érted.
 da capo

27. Recitativo

POLÜFÉMOSZ
 Itt a magas hegygerincen
 fogom bevárni gaz vetélytársamat.

ÁCISZ
 Kedvesem, mivel Ámor
 kilőtte tegzéből nyilát,
 és így engem megsebezve
 én lettem szerelmednek egyetlen letéteményese,
 én, ki a hűség mintaképe vagyok,
 óh istenem, hogy is élhetnek
 most boldog örömben,
 látásodra vágyva,
 miközben te csak értem szenvedsz?

POLÜFÉMOSZ
 Egek! Istenek! Mit hallok?!

GALATEA
 Kínjaim legsűrűbb
 és legvastagabb szövedékén
 semmiség lesz számomra áthatolni
 hogy hozzád eljussak, kedvesem.

ÁCISZ
 Ily édes szavak, melyek
 állhatatosság és szerelem igazi zálogai,
 drága száj, engedd,
 hogy jutalmukat csókokban kapják meg.

POLÜFÉMOSZ
 Ah! Előbb vágom el életed fonalát!

28. Tercett

ÁCISZ
 Édes baráti ölelés
 a keblemen,
 te életet adsz és boldogságot nyújtasz.
 Tiéd vagyok, szerelmem,
 hű vagyok hozzád,
 veled akarok élni-halni,
 remélj, szépségem és ne félj.

GALATEA
 Édes baráti ölelés
 a fájó szívemen,
 te életet adsz és boldogságot nyújtasz.
 Neked adom magam,
 érted vagyok állhatatos és erős,
 remélj, kedvesem és ne félj.

POLIFEMO
In seno dell'infida?
E chi un fulmine m'offre
acciò l'uccida?
Né a far le mie vendette
tuona Giove immortal,
né del profondo
si sconvolge l'abisso,
né da' cardini suoi si scuote il mondo?
Né di Cocito l'onda
velenosa e funesta
toglie all'empio il respiro?
Dal Gorgone insassito
e ancor non resta?

29. Recitativo

POLIFEMO
Or poiché sordi sono
del cielo e dell'abisso
i paventati numi,
perché non mi consumi,
precipiti e ruini
sopra il capo del reo sasso sì grave!
Del tenero e soave amplesso,
che il mio cor colmò di sdegno,
sia pena così ria premio condegno.
Già va di balza in balza,
già la gravezza aggiunge l'ali al corso,
già, già l'atterra!

ACI
Oh Dio, mio ben, soccorso!

30. Aria

Verso già l'alma col sangue,
lento palpita il mio cor.
Già la vita manca e langue
per trofeo d'empio rigor.
da capo

31. Recitativo

GALATEA
Misera, e dove sono?
In successo sì rio
la ragion m'abbandona,
non ha lume la mente,
e quel sangue innocente,
sangue dell'idol mio,
mentre beve la terra,
torpida e semiviva
io spargo intanto
caldi rivi di pianto.
Soffogano i sospiri
la tremante mia voce,
e in tormento sì atroce
con fievoli respiri
manca la lena, e l'alma, quasi giunta
sui labbri, afflitta esclama:
«Cosi misero more
cuor che fedel non sa cangiar mai brama!»

POLÜFÉMOSZ
A hűtlen lány kebelén?
Ki ad nekem egy villámot,
hogy megöljem?
A halhatatlan Jupiter nem
mennydörög bosszúállón,
s a mélyből sem
lázas az alvilág,
és nem dől ki sarkából a világ sem?
Az alvilági folyó
mérgező és gyászos hullámai sem
akasztják meg e gazfickó leheletét?
Még a gorgófej sem
változtatja kővé?

29. Recitativo

POLÜFÉMOSZ
Nos, mivel süketek
az ég és az alvilág
megrémuult istenei,
hogy szét ne vessen a düh,
zúduljon alá, és a bűnös
fején zúzódjon szét
e hatalmas szikla!
A gyöngéd és édes ölelésnek,
mely szívemet haraggal töltötte el,
e gonosz büntetés legyen méltó jutalma.
Már zuhan is szirtről szirtre,
a nehéz súly már szárnyakat kölcsönöz az esésnek,
most, most földet ér!

ÁCISZ
Óh, istenem, szerelmem, segítség!

30. Ária

Véremet ontva lelkem is kilehelem,
lassan ver immár a szívem.
Az élet már elhagy és gyöngülök
az alávaló kegyetlenség diadalaként.
da capo

31. Recitativo

GALATEA
Én nyomorult, hol vagyok?
Ily gonosz fejleménnyel szemben
az eszem is elhagy,
nincs világosság az elmémben,
és azt az ártatlan vért,
a kedvesem vérét
míg beissza a föld,
bénultan és félájultan
csak árasztom
sírásom meleg folyamát.
A sóhajok megszegik
remegő hangomat,
s e szörnyű szenvedésben,
gyöngöng sóhajaimban
kihagy a lélegzetem, és a lelkem, mely szinte
már ajkamig érkezett, lesújtva felkiált:
"Ily nyomorultul hal meg
a szív, kinek hűsége soha nem változtatja vágját!"

32. Aria

POLIFEMO
 Impara, ingrata, impara,
 che fa l'esser tiranna
 con chi ti chiede amor!
 Il tuo rigor condanna,
 e in pena così amara
 lagnati del tuo cor!
 da capo

33. Recitativo

GALATEA
 Ah, tiranno, inumano!
 Da quel sangue adorato
 apprendi almen rossore
 del cieco tuo rigore,
 ch'io con barbare tempore,
 del mio bene in vendetta,
 ti abborrirò, ti fuggirò per sempre.
 E tu, mio genitore,
 quell'infelice salma,
 trofeo di cruda morte,
 deh, fa che si converta in fresco rio,
 che quando al mar che freme,
 con tenero d'amor dolce desio,
 fia che giunga in tributo,
 poiché per mio dolore
 sopra le nude arene estinto giacque,
 lo goderò, lo stringerò fra l'acque.

POLIFEMO
 Né fia che a' tuoi pensieri
 passi a regnar la pace!

GALATEA
 Invan lo speri!

34. Aria

Del mar fra l'onde
 per non mirarti,
 fiero tiranno,
 mi spinge il duol.
 Ma in queste sponde
 torno all'affanno
 nel vagheggiarti,
 spento mio sol.
 da capo

35. Recitativo

POLIFEMO
 Ferma! Ma già nel mare
 con l'algose sue braccia
 Nettun l'accoglie,
 e nel suo sen l'allaccia.
 Stupido, ma che veggio?
 Aci, disciolto in fiume,
 siegue l'amato bene, e mormorando
 così si va lagnando:

32. Ária

POLÜFÉMOSZ
 Tanuld meg, hálátlan nő, tanuld meg,
 hová vezet a zsarnokoskodás
 azzal, aki tőled szerelmet kér!
 Ítéld el kegyetlenségedet,
 és e keserű kínért
 csak a saját szíved hibáztasd!
 da capo

33. Recitativo

GALATEA
 Óh, embertelen zsarnok!
 Attól az imádott vértől
 legalább a pírt tanuld el,
 hogy szégyenkezhess elvakult kegyetlenséged miatt,
 mert én vadállatias szívóssággal,
 szerelmemért bosszút állva
 fogok menekülni előled, és irtózni tőled örökre.
 És te, apám,
 e boldogtalan tetemet,
 a kegyetlen halál zsákmányát,
 ó jaj, változtasd át hűvös patakká,
 hogy amikor a háborgó tengerhez
 érkezik édes, gyöngéd
 szerelmi vággyal adózni,
 mivel most nagy fájdalomra
 élettelenül fekszik a pusztá homokon,
 magamba fogadom, hullámaimmal átölelem őt.

POLÜFÉMOSZ
 Soha nem lesz, hogy a gondolataidban
 eluralkodjék a béke!

GALATEA
 Hiába is reméled ezt!

34. Ária

A tenger hullámai közé
 taszít a fájdalom,
 hogy ne lássalak,
 kegyetlen zsarnok.
 De e partokon
 újra elfog a szenvedés,
 úgy vágyom rád,
 én kialudt napom.
 da capo

35. Recitativo

POLÜFÉMOSZ
 Megállj! - De már a tengerben
 algás karjaival
 Neptunusz fogadja őt
 és keblére öleli.
 Én ostoba! Mit látok?
 Ácisz folyóvá olvadva
 követi szeretett kedvesét, és susogva
 így panaszkodik:

36. Accompagnato e recitativo

«Vissi fedel, mia vita,
e morto ancor t'adoro,
e de' miei chiari argenti
col mormorio sonoro
non lascio di spiegare i miei tormenti.
Or, dolce mio tesoro,
con labbro inargentato,
forse più fortunato
ti bacerò del tuo Nereo fra l'onde,
e l'arenose sponde,
che imporporai col sangue,
mentre d'empio destin solo mi lagno,
co' miei puri cristalli e lavo e bagno.»

Ed io che tanto ascolto,
cieli, come non moro?
Ah, la costanza
di chi ben ama un giorno,
non sa, né può mai variar sembianza.

37. Terzetto

ACI, GALATEA. POLIFEMO

Chi ben ama, ha per oggetti
fido amor, pura costanza.
Ché se mancano i diletta,
poi non manca la speranza.
da capo

FINE

36. Accompagnato és Recitativo

”Hűséges voltam, míg éltem, én életem,
és halálomban is imádlak,
és halvány ezüst hullámaim
morajló hangján
folyton csak mesélem szenvedéseimet.
Most, édes kincsem,
ezüst ajkaimmal
talán szerencsésebben
csókolhatlak Néreuszod hullámai közt,
és a homokos partot,
melyet véremmel festettem bíborrá,
mialatt panaszomat ontom a galád sorsról,
áttetsző kristálycseppjeimmel mosom és fürdetem.”

És én, aki mindezt hallom,
egek, hogyhogy nem halok bele?
Ah, annak a hűsége, aki
egyszer már nagyon szeretett,
soha többé nem változhat meg.

37. Tercett

ÁCISZ, GALATEA, POLÜFÉMOSZ

Aki nagyon szeret, az
a hű szerelmet és a tiszta állhatatosságot keresi.
Így, ha nincs is része gyönyörben,
a reményét soha el nem veszíti.
da capo

VÉGE

A szöveget gondozta és fordította
Lax Éva

POLYPHEMVS ET ACIS GALATEAM AMANT

Apollo e Dafne - La terra è liberata

Georg Friedrich Händel 1709-ben Velencében kezdett el dolgozni világi kantátáján, majd 1710-ben Hannoverben fejezte be, ahová a választófejedelem, a majdani I. György angol király meghívására érkezett, hogy átvegye udvari karnagyi kinevezését. Az Apollo és Daphne tragikus történetét feldolgozó mű Händel egyik legambiciózusabb kantátája, és előrevetíti Händel harmincéves egyedülálló karrierjét az opera műfajában.

Apollo, miután megölte a fenyegető sárkányt, Pythonot, és ezzel felszabadította Görögországot a zsarnokság alól, mérhetetlenül magabiztossá válik. Azzal dicsekszik, hogy még Amor íjásztudása sem ér fel az ő íjával és nyilával. Önteltségének azonban vége szakad, amikor kilesi a szép Daphnét. Apollo azonnal beleszeret, és csábeszközeinek teljes tárházát beveti, hogy megkedveltesse magát Daphnéval.

Ő azonban természetéből fakadóan bizalmatlan és elutasítja Apollo közeledését, azzal, hogy inkább a halált választja, minthogy elveszítse a becsületét.

Apollo egyre erőszakosabban követeli, hogy Daphne legyen az övé, majd elragadja a nimfát. Amikor már minden veszni látszik, Daphne babérfává változik, és így kerül ki Apollo karmaiból. Nagy bánatában Apollo kijelenti, hogy a könnyeivel fogja öntözni a lány zöld leveleit, és hogy az ő diadalmas ágaival fogják a legnagyobb hősöket megkoronázni.

Daphné

(jelentése „babér”)

Fiatal erdei nimfa a görög mitológiában, Peneusz, a folyóisten leánya.

Daphnét Apollón szerelmével üldözte, Erósz nyilának hatására.

Amikor Apollón végül megérintette, Daphné babérfává változott.

Apollón

(görög isten, a rómaiaknál Apollo)

Zeusz és Létó gyermeke, Artemisz ikertestvére.

Többek között a művészetek, és az íjászat istene.

Erósz íjász tehetségét gúnyolta, így az bosszúból nyilával reménytelen szerelemre gyújtott Daphné iránt.

Apollo e Dafne

La terra è liberata

HWV 122

Cantata a due con stromenti 1710

Musica di

George Fridrich Handel

Libretto basata sul lavoro di Ovidio

Personaggi

APOLLO, un dio - basso

DAFNE, una ninfa - soprano

1. Recitativo

APOLLO

La terra è liberata, la Grecia è vendicata,
Apollo ha vinto!
Dopo tanti terrori e tante stragi che desolano
E spopolano i regni giace Piton
Per la mia mano estinto.
Apollo ha trionfato, Apollo ha vinto!

2. Aria

APOLLO

Pende il ben dell' universo
Da quest' arco salutar.
Di mie lodi il suol rimbombe
Ed appresti l'ecatombe
Al mio braccio tutelar.

3. Recitativo

APOLLO

Ch'il superbetto Amore
Delle saette mie ceda a la forza;
Ch'omai più non si vanti
De la punta fatal d'aurato strale;
Un sol Piton più vale
Che mille accesi e saettati amanti.

4. Aria

APOLLO

Spezza l'arco e getta l'armi
Dio dell' ozio e del piacer.
Come mai puoi tu piagarmi,
Nume ignudo e cieco arcier?

5. Aria

DAFNE

Felicissima quest' alma
Ch'ama sol la libertà.
Non v'è pace, non v'è calma
Per chi sciolto il cor non ha.

6. Recitativo

APOLLO

Che voce! che beltà!
Questo suon, questa vista il cor trapassa;
Ninfa!

Apollo és Dafne

A Föld felszabadult

HWV 122

Kantáta két énekhangra 1710

Zene:

Georg Friedrich Händel

Libretto: Ovidiusz Metamorphoses c. műve alapján

Személyek:

APOLLO, egy isten - basszus

DAFNE, egy nimfa - szoprán

1. Recitativo

APOLLO

A Föld felszabadult! Bosszút álltam Görögorszáért!
Apollo győzelmet aratott!
Az országot feldúló és elnéptelenítő rémuralom
és öldöklés után a Piton holtan fekszik,
a halál kezem által csapott le rá.
Apollo győzedelmeskedett! Apollo diadalmaskodott!

2. Ária

APOLLO

A világegyetem íjaimak köszönheti boldogságát.
Zengje a Föld dicséretemet
és készüljön áldozat
védelmező karom ünneplésére!

3. Recitativo

APOLLO

Ámor túlzó büszkesége
adjon helyet az én nyilaimnak;
mire fel büszkélkedne arany nyilainak
végzetes találatával.
Egy Piton önmagában felér
ezernél is több tüzes és megnyilazott szerelmessel

4. Ária

APOLLO

Törd szét íjadat és hajtsd el fegyvereidet,
semmittevés és öröm istene.
Hogyan is tudnál megsebezni engem, meztelen isten és
vak íjász?

5. Ária

DAFNE

Az a legboldogabb lélek, mely a
szabadságot szereti.
Nincs béke, nincs nyugalom,
ha a szív nem szabad.

6. Recitativo

APOLLO

Mily hang! Minő szépség!
E hang és e látvány szívembe mar.
Nimfa!

DAFNE
Che veggo? ahi lassa:
E chi sarà costui, che mi surprise?

APOLLO
Io son un Dio ch'il tuo bel volto accese.

DAFNE
Non conosco altri Dei fra queste selve,
Che la sola Diana;
Non t'accostar divinità profana.

APOLLO
Di Cintia io son fratel:
S'ami la suora abbi, o bella,
Pietà di chi t'adora.

7. Aria

DAFNE
Ardi adori e preghi in vano
Solo a Cintia io son fedel.
Alle fiamme del germano
Cintia vuol ch'io sia crudel.

8. Recitativo

APOLLO
Che crudel!
DAFNE
Ch'importuno!
APOLLO
Cerco il fin de' miei mali.
DAFNE
Ed' io lo scampo.
APOLLO
Io mi struggo d'amor.
DAFNE
Io d'ira avvampo.

9. Duetto

Una guerra ho dentro il seno
Che soffrir più non si può.
APOLLO
Ardo, gelo, temo e peno
DAFNE
S'all' ardor non metti freno
Pace aver mai non potrò.

10. Recitativo

APOLLO
Placati al fin, o cara;
La beltà che m'infiamma sempre non fiorirà,
Ciò che natura di più vago formò,
Passa e non dura.

11. Aria

APOLLO
Come rosa in su la spina
Presto viene e presto va.
Tal con fuga repentina
Passa il fior della beltà.

DAFNE
Mit látok? ó, jaj? és ki az,
aki így meglep?

APOLLO
Egy isten vagyok, kit szépséged megigézett.

DAFNE
Számomra Dianán kívül nem létezik más
istenség e fák között;
ne közelíts, szentségtörő isten.

APOLLO
Én Cynthia testvére vagyok;
Ha hűgomat szereted, szép hölgy,
essen meg a szíved az érted epedőn is.

7. Ária

DAFNE
Hiába égsz, epekedsz és könnyörögsz,
hűségem csak Cynthiáé.
Fivére égő szerelmére
kényszerítenie kegyetlenség volna tőle.

8. Recitativo

APOLLO
Mily kegyetlen!
DAFNE
Mily tolakodó!
APOLLO
Megpróbáltatásaimnak véget próbálok vetni.
DAFNE
Én pedig túlélni azt.
APOLLO
A szerelem tüze emészt.
DAFNE
Én a haragtól égek.

9. Duett

Háború dúl a keblemben,
amelyet nem tudok tovább elviselni.
APOLLO
Lángolok, megfagyok.
DAFNE
Félek, szenvedek.
Ha e lángolás nem csillapodik, soha nem lelek békét.

10. Recitativo

APOLLO
Békélj meg, kedvesem. A szépség, mely engem
lángragyújtott,
nem virágzik örökké, hiszen a legbájosabb formák
természete az, hogy elmúlnak és nem tartósak.

11. Ária

APOLLO
Mint a tövises rózsza, mi gyorsan jön és
gyorsan megy,
így a szépség virága is váratlanul továtúnik.

12. Recitativo

DAFNE
 Ah! ch'un Dio non dovrebbe
 Altro amore seguir ch'oggetti eterni
 Perirà, finirà caduca polve
 Che grata a te mi rende,
 Ma non già la virtù che mi difende.

13. Aria

DAFNE
 Come in ciel benigna stella
 Di Nettun placa il furor,
 Tal in alma onesta e bella
 La ragion frena l'amor.

14. Recitativo

APOLLO
 Ode la mia ragion.
 DAFNE
 Sorda son io.
 APOLLO
 Orsa, tigre tu sei.
 DAFNE
 Tu non sei Dio.
 APOLLO
 Cedi all' amor, o proverai la forza.
 DAFNE
 Nel sangue mio questa tua fiamma amorza.

15. Duetto

APOLLO
 Deh lascia addolcire
 Quell' aspro rigor.
 DAFNE
 Più tosto morire
 Che perder l'onor.
 APOLLO
 Deh! cessino l'ire,
 O dolce mio cor!
 DAFNE
 Più tosto morire
 Che perder l'onor.

16. Recitativo

APOLLO
 Sempre t'adorerò.
 DAFNE
 Sempre t'aborirò.
 APOLLO
 Tu non mi fuggirai.
 DAFNE
 Sì che ti fuggirò.
 APOLLO
 Ti seguirò; correrò, volerò su passi tuoi.
 Più veloce del sole esser non puoi.

12. Recitativo

DAFNE
 Ah! Egy istennek csak örök
 dolgok iránt kellene sóvárognia;
 a tünékeny por elvész, véget ér az, ami ma tetszik
 bennem,
 nem úgy az erény, mi megvéd engem.

13. Ária

DAFNE
 Ahogy az égen a szelíd csillag lecsendesíti
 Neptunusz dühét,
 úgy egy tisztességes és szép lélekben az értelem
 kordában tartja a szerelmet.

14. Recitativo

APOLLO
 Hallgasd meg érveimet.
 DAFNE
 Süket vagyok.
 APOLLO
 Medve vagy, egy nősténytigris!
 DAFNE
 Te nem is vagy isten!
 APOLLO
 Add meg magad a szerelemnek, vagy megismered erőm.
 DAFNE:
 Véremben lelkesedésed kioltódik.

15. Duett

APOLLO
 Ó, hagyd enyhülni
 a zord szigort!
 DAFNE
 Inkább meghalok, mint hogy
 becsületedet elveszítsem!
 APOLLO
 Ah! szűnjön haragod, ó, szívem
 édessége!
 DAFNE
 Inkább meghalok, mint hogy
 becsületedet elveszítsem!

16. Recitativo

APOLLO
 Mindig imádni foglak!
 DAFNE
 Mindig irtózni fogok tőled!
 APOLLO
 Nem menekülhetsz előlem!
 DAFNE
 De menekülök!
 APOLLO
 Követni foglak, szaladok utánad, repülök nyomodban:
 a napnál mégsem lehetsz gyorsabb.

17. Aria
APOLLO
Mie piante correte,
Mie braccia stringete,
L'ingrata beltà.
La tocco, la cingo,
La prendo, la stringo,
Ma, qual novità!
Che vidi, che mirai,
Cieli! destino, che sarai mai!

18. Recitativo

APOLLO
Dafne, dove sei tu?
Che non ti trovo?
Qual miracolo nuovo ti rapisce,
Ti cangia e ti nasconde?
Che non t'offenda mai del verno il gelo
Ne'il folgore dal cielo
Tocchi le sacre e gloriose fronde.

19. Aria

APOLLO
Cara pianta, co' miei pianti
Il tuo verde irrigherò,
De' tuoi rami trionfanti
Sommi eroi coronerò.
Se non posso averti in seno
Dafne almeno
Sovra il crin ti porterò.

17. Ária
APOLLO
Fussatok lábaim: szorítsátok karjaim a
könyörtelen szépséget.
Megérintem, tartom, magammal ragadom, szorosan
ölelem...
De mi ez a hirtelen változás?
Mit láttam? Mit látok?
Egek! végzet! mi történt?

18. Recitativo

APOLLO
Dafne, hol vagy? Nem találak.
Miféle új varázslat vett el, változtatott át és
rejtett el téged?
Soha ne bánthasson a tél hidege, és égi mennydörgés
se érhesen
szent és dicső lombkoronádhoz.

19. Ária

APOLLO
Kedves babér, könnyeimmel fogom zöld
leveleid öntözni;
diadalmas ágaiddal fogom a legnagyobb hősokeket
megkoronázni.
Ha nem tarthatlak keblemen, Dafne,
legalább homlokomon viselhesselek.

Greifenstein János

rendező

1981-től hét éven át az Arvisura Színházi Társaságnak (akkori nevén Tanulmány Színháznak) társulati tagja volt, majd több évig egyes produkciókra felkért társakkal dolgozott együtt, például Nagy Bea Ysa por és homu című előadásában. 1995 és 2008 között az Atlantis Színház tagja volt. Ezzel párhuzamosan bohócdoktorként, később művészeti vezetőként a Piros Orr Bohócdoktorok Alapítványánál dolgozott a közelmúltig. 2007 és 2013 között a békéscsabai Jókai Színház vendégrendezője volt. 2008 óta a bécsi Internationale Schule für Humor bohóc-mesterség tanára.

Színházi szerepeit vélhetően nem tartja nyilván akkurátusan, időrendben, de említhetjük emlékezetes alakításait darabokban, mint Georges Feydeau - A balek, rendező: Jordán Tamás, Niccolo Machiavelli - Clizia, a titokzatos szépség, rendező: Bezerédi Zoltán, és Hamvai Kornél - Szombathelyi pajzánságok, rendező: Béres Attila. Volt ő kezdetben fiatal színészként sokak számára felejthetetlen Puck, a Szentivánéji álomban, majd idővel „megérett” Júlia atyja, Capulet szerepére is.

Rendezőként számos munkája közül kiemelésre érdemes Farkas Ferenc - Csínom Palkó (Békés Megyei Jókai Színház), Ambrus Zoltán - Ispilánti lányok (Merlin Színház), Greifenstein János - Cla-Cla-Claudius (Szombathely). Ez utóbbit szerzőként is jegyzi.

Színpadi szerzőként drámát, de többségében vidám darabokat és gyerekszínházi mese parafrázisokat írt. Darabjai előadásainak szinte mindegyikét maga rendezte és a kellékeket, maszkokat, díszletelemeket tervezte és kivitelezte is a darabokhoz. Mindezeket az egyszerűség kedvéért színházi tárgyakkal nevezi.

Színházi tárgyak készítőjeként dolgozott például az alábbi előadásokban: Peter Maxwell Davies: Resurrection / Feltámadás, rendező: Kovalik Balázs, Marie Jones - Kövekkal a zsebében, rendező: Hegedűs D. Géza és Litvai Nelli: A lovaggá ütött vándor, rendező: Kelemen József.

Színházi ember és bohócdoktor, aki mély ismerője, művelője és oktatója is az un. clown technikának, mégis a legtöbbször filmes munkáiból ismerhetik, mint színészt. Antall Nimród – Kontroll c. filmjéből, de még inkább Herendi Gábor - Magyar vándor c. filmjéből, mint Ond Vezért.

Felkértük tehát, hogy egy estére, máris két Händel művet vigyen színpadra, sőt gondoskodjon a jelmeztervekről, és a „színházi tárgyáról”, és azokat készítse is el.

Minden rendező számára kihívás barokk operát rendezni, mely jellemzően elbeszélő, és szinte nélkülözi a cselekményt. Manapság világszerte gyakran kerülnek előadásra barokk operák, többnyire történettől idegen scénaival, meglepő jelenetekkel, a zenéről még a figyelmet is elvonni igyekvő látványokkal. Greifenstein János rendezői attitűdje más. Nem átértelmezni, aktualizálni akar, hanem a szerzőt és műveit tiszteletben tartva, a darabokra, mint játékokra tekint, abban az értelemben, hogy kerülendő a túlzott komolyság, ugyanis a barokkban bízást mélyen átélhető heroizmus, vagy szerelmi megindultság, most a 21. században anakronisztikus, és mint ilyen, akár kinevethető lehet. Ha az előadás nem akadályozza annak, hogy a közönség szemlélő legyen, de ezzel együtt a szereplőkkel azonosulni is tudjon, akkor a csodálatos muzsika mellett a háromszáz évnél régebbi librettók nyelvezetét is elfogadja.

G. F. Händel

Aci, Galatea e Polifemo

Apollo e Dafne

